

אריאלה פופר-גבעון / אוטו-אתנוגרפיה במחקר איכותני

arielapo@netvision.net.il

תחום הדעת: שיטות מחקר – מחקר איכותני

נושא הפעילות: אוטו-אתנוגרפיה במחקר איכותני

מטרת הפעילות:

1. לחשוף את הסטודנטים למושג 'אוטו-אתנוגרפיה'.
2. להבין את הרקע התיאורטי לצמיחת המושג.
3. לבחון את יישום המושג דרך סיפור אישי של חוקרת המציגה את עבודת המחקר שלה.
4. להדגים כלי מחקר אלטרנטיביים ודרכי פרזנטציות חדשניות במחקר איכותני.

תיאור הכלי/האמצעי/האסטרטגיה :

חומר קריאה מקדים לשיעור

Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (2000). Introduction: The discipline and practice of qualitative research. In: N.K. Denzin & Y.S. Lincoln (eds.). *Handbook of Qualitative Research*, 2nd ed. Thousand Oaks, CA: Sage.

ובפרט החלק העוסק ב'משבר הייצוגי'.
דיון בכיתה בפרובלמטיקה של הבנת ה'אחר' וייצוגו.
החוקר נדרש היום לבחון את מיקומו בשדה ואת הטיותיו.
הרמה הגבוהה ביותר של רפלקציה היא אוטו-אתנוגרפיה – המחקר העצמי.
כלומר, במוקד עומדת חקירת ה"עצמי" של החוקר (רגשותיו, חוויותיו ותובנותיו) ולא חקירת האחר.
צפייה בהרצאת טד של ברנה בראון בקישור הבא :

[The power of vulnerability – Brene Brown](#)

דיון על התהליך המתואר בהרצאה. כדי להבין את המושג 'פגיעות' על החוקרת להתחבר לפגיעות של עצמה.

ההרצאה גם מסכמת סוגיות רבות בהן עוסק הקורס 'מחקר איכותני': בחירת נושא המחקר, שאלת שיטת המחקר המתאימה, איסוף הנתונים בשדה, ניתוח הנתונים ותהליך הכתיבה. בשל כך, הצפייה מתאימה לשלב מתקדם בקורס.

משבר הייצוג הוביל לכתובה חדשה במחקר איכותני - מחקר ודיון בנושא המשבר עצמו, קריאה ביקורתית של הספרות, חיפוש אחר דרכים חדשות ויצירתיות ליצירת אתנוגרפיה, התמקדות בנרטיבים, ייצוג מחקר רב-קולי וחיפוש סוגות כתיבה חדשות. במסגרת זו צפות תהיות:

אילו שאלות ניתן לשאול במסגרת מחקר? ("מה אתה תופס כרגע מביך?")
באיזה כלי מחקר ניתן להשתמש? (האם שיחה לא פורמאלית היא כלי מחקר לגיטימי?)
מי רשאי לחקור? (עד כמה כדאי וראוי לשתף את משתתפי המחקר עצמם)
איך ניתן להציג את הממצאים?

אם המחקר האיכותני הוא אלטרנטיבה, ואם הוא אכן מגדיר גבולות מחדש, אז אולי כדי לכתוב על פגיעות עדיף להשתמש בשירה או אפילו [בהייקו](#), אמצעים אלו הנם לבטח יותר מדויקים מכתובה אקדמית או מפרוזה.

הסרטון [בקישור הבא](#), עוסק בתת הייצוג של אמריקאים ממוצא אסיאתי בספורט תחרותי. הוא עושה שימוש בדרכי הצגה אלטרנטיביות – תמונות משפחתיות, צילומי עיתונות ותצלומי אילוסטרציה.

שאלה לסיכום ובמבט לעתיד, עד כמה ניתן להרחיב את הגבולות של המחקר האיכותני ועדיין להיחשב חלק מהעולם האקדמי?

מה מיוחד ברעיון זה? מה ניתן ללמוד ממנו? איפה עוד ניתן ליישמו?

בשיעור זה נעשה שימוש בסרטונים ובאתרים.

השימוש בהם גם מרענן את השיעור וגם מסייע להבהיר סוגיות תיאוריות מורכבות.

בשיעור שכאן, ההקשר הוא הקורס המתודולוגי בשיטות מחקר איכותניות. ברם, ניתן לשלב הרצאות טד, סרטוני יוטיוב ואתרים בכל קורס בו נדרשת המחשה של חומר תיאורטי סבוך.